

İlköğretim Okullarında Kurum Denetiminin İncelenmesi

Analysis of Institutional Inspection in Elementary Schools

Celal Teyyar UĞURLU, Cumhuriyet Üniversitesi, cugurlu@cumhuriyet.edu.tr

Behiye ERTAŞ, Bozok Üniversitesi, behiye.ertas@bozok.edu.tr

Öz. Bu araştırmanın amacı, ilköğretim okullarında gerçekleştirilen denetimlerde yönetici görüşlerine göre “kurum denetim boyutlarının” ne düzeyde denetlendiğini ortaya koymaktır. Araştırma betimsel bir araştırma olup, veri toplama tekniği olarak nicel ve nitel boyutları içeren karma yöntem kullanılmıştır. Araştırma kapsamında, 2011-2012 eğitim öğretim yılında Sivas il merkezinde görev yapan 285 ilköğretim okulu yöneticisinden 203 ilköğretim okulu yöneticisi çalışma grubu olarak belirlenmiştir. Ayrıca nitel boyut için, çalışma grubu içerisinde maksimum çeşitlilik örnekleme esas alınarak 37 ilköğretim okulu müdürü seçilmiştir. Araştırmanın nitel boyutuyla ilgili görüşme formları kullanılarak elde edilen yazılı veriler betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Okul yöneticisi, denetmen, kurum denetimi

Abstract. The aim of this research is to prove the in the view of administrators, in the inspections in elementary schools are monitored in what level checked according to “dimensions for supervision of institution” This research is a descriptive one. In this direction, as data gathering technique, an integrated method including both quantitative and qualitative dimensions is used. Research is built up with qualitative data after quantities data is gathered. In the extent of research, 203 primary school administrators of 285 primary school administrators working in 2011-2012 years, Sivas city centre are identified as study group. In addition, for quantitative dimension, 37 school managers are chosen from this study group as predicated on maximum variety sample. The data about the qualitative dimension of the research with or without interview forms are related to the descriptive analysis technique.

Keywords: School manager, supervisor, instution inspection

SUMMARY

Purpose and Significance

The aim of this research is to find out the in the opinion of administrators, in the inspections in elementary schools are monitored in what level checked according to "dimensions for supervision of institution". This research is a descriptive one.

Methodology

In the extent of research, 203 primary school administrators of 285 primary school administrators working in 2011-2012 years, Sivas city centre are identified as study group. In addition, for quantitative dimension, 37 school managers are chosen from this study group as predicated on maximum variety sample.

The survey was prepared by the researcher, taking into account the inspection mandate and includes 6 dimensions and 75 items. For qualitative dimension, an interview form is developed and applied to reveal how the controlling in supervision of most institutions and interview forms was developed and implemented for suggestions of schools managers in these supervisions problems. The interview form consists of 6 dimensions in order to support quantitative research data. According to quantitative data collected in this study, SPSS data analysis program for whether there is a relationship at the level of perception and independent variables such as seniority, title and institution type arguments.

Results

Written data was analyzed by analysis method through using interview forms related to qualitative dimension of research. As a result of this research, there is no significant relationship of school administrators seniority, title and institution type arguments compared to education, evaluation, student affairs, office and personnel affairs, accounting-office supply inventory, working capital works.

According to the title of the task about the variable size of the physical condition in article "The school garden, playground and sports activities related to the regulation application transactions checked to what extent do you think?" no significant relationship was found. To the independent variables as school administrator's seniority, title and institution type, physical status were not related to the size of other substances significantly.

As a result of both qualitative and quantitative research in control of student affairs "grade, course certificate, gratitude, thanks, attendance slips, record, report, record deletion, file request-sending" jobs are the highest value of this size judgment and it was found that the inspection mostly occurred on these issues. "the procedures about not responsible students about Music and Physical Education courses and observation of students' attendance," the control of this dimension with the lowest value judgment and this dimension is at least controlled. As a result of both qualitative and quantitative research ,the inspection of the staff and clerical tasks as "The institutions required to keep books, files and records kept in accordance with the rule "was found to be given the highest value judgment and the mostly inspected issue. "Have the guidance teacher work according to the legislation of guidance teachers" is the lowest value judgment and least inspected topic in this issue. As a result of both qualitative and quantitative research the inspection of inventory "in the public areas" Had the lowest value and was the least inspected issue.

Discussion and Conclusion

According to the results of the research, general cleaning and Wc cleaning as a result of evaluating the results gathered by quantitative and qualitative methods is the area where audits are mostly conducted and quantitative data supports this finding. Supervisors are most concerned with the issues of cleanliness and order in supervising the physical condition of an institution. It is seen that the judgments related to the examinations related to diploma, report card, course certificate, appreciation, thanks, check receipts, register, report, registration deletion. The opinions of the managers of elementary school schools about the sum of all items related to the

staff and office work dimension are "mostly". . This was the second highest level of opinion of the researcher. From these results it can be concluded that it is very important to supervise the application of the documents and correspondence rules that should be kept in institutions.

GİRİŞ

Eğitim uygulamalarının düzenli bir şekilde işleyebilmesi ve geliştirilmesinde öneminin tartışılmaz olduğu denetim; örgütsel eylemlerin kabul edilen amaçlar doğrultusunda, saptanan ilke ve kurallara uygun olup olmadığının anlaşılması süreci olup, temel amacı, örgütün amaçlarının gerçekleştirilme derecesini saptamak, daha iyi sonuç alabilmek için gerekli önlemleri almak ve süreci geliştirmek olarak tanımlanır (Aydın, 2007). Bursalıoğlu (2000) ise denetimi "kamu yararı adına davranışı kontrol etme yöntemi" olarak tanımlamaktadır.

Denetim, eğitimin amaçlarına hizmet eden, amaçlı bir etkinliktir. Denetimin etkililiğini arttırması için bu amaçların tanınması, bilinmesi gereklidir. Türkiye'de eğitimin amaçlarının gerçekleşmesinin ve eğitim örgütlerinin etkililiğinin sağlanması, denetimin amaçlarının gerçekleşmesi ve bu amaçların gerçekleşmesine katkı sağlayacak denetim ilkelerine uyulmasıyla gerçekleşebilir. Eğitimin, okulun ve derslerin amaçlarının gerçekleştirilmesinde ve denetimin etkililiğini arttırmada, son derece önemi bulunan denetim ilkeleri; amaçlılık, planlılık, durumsallık, açıklık, demokratiklik, bütünlük, süreklilik, bireysel farklılıkları göz önünde bulundurma ve iyi insan ilişkilerini temele alma olarak sıralanabilir (Gökçe, 1994) Denetim, örgütün amaçlarına ulaşma düzeyini ve yapılmakta olan işlerin örgütün amaçlarına katkısını ortaya koyarak, eksik ve yanlışları düzeltici önlemler almak suretiyle örgütün daha etkili olması için vardır. Bu durum ise, denetimin örgütler için kaçınılmaz bir öneme sahip olduğunun temel bir göstergesidir (İlğan ve Kıranlı, 2007)

Kurumların amaçlarına ulaşabilmeleri için sahip oldukları ve yararlanabilecekleri kaynakları en iyi bir şekilde kullanmaları gereklidir. Örgütün amaçlarına ulaşma derecesi, bir bakıma kaynakları kullanabilme derecesine bağlıdır. Bu nedenle, kurum çalışmalarının devamlı olarak gözetim ve denetim altında tutulması, kaynakların kullanılma durumlarının tespit edilmesi zorunludur. Bundan da önemlisi, ürün ve verimliliğin yakından izlenmesi ve sürekli olarak artışını sağlayacak tedbirlerin alınması gerekliliğidir. Bu açıdan bakıldığında denetim, kurumlar için yaşamsal önem taşır (Taymaz, 1997). İyi yönetimin vazgeçilemez parçası da denetimdir; çünkü yönetim süreçlerinden biri denetimdir. Denetim yönetim süreçleri arasında yer aldığından yöneticinin görevleri arasında yer alır. Eski yönetim anlayışında değerlendirme olarak verilen yönetim sürecinin yerini çağdaş yönetimde, değerlendirmeyi de içeren denetim almıştır. (Başar, 2004). Örgütlerde denetimi gerekli kılan unsurlardan biri örgütün güç kaybetmesini önlemektir. Sistem denetim aracılığıyla parçaları arasında açıklık eğilimine girer. Sistem denetimsiz kalırsa düzensizlik ve durağanlığa gömülür ve güç yitimi meydana gelir (Aydın, 2005) . Bu yüzden örgütlerin güç kaybetmemeleri için denetim mekanizmalarını çalıştırılmaları gerekmektedir.

Okulların eğitsel amaçlarının gerçekleştirilme düzeyini bulmak için, öğrencilerin öğrenmedeki başarısını ölçmek gerekir. Okulun yönetimi, başarılı öğrencilerin sayısını ve eğitimin niteliğini ne derece yükseltmiş ise eğitsel amaçlarını o denli gerçekleştirmiş sayılmaktadır. Bu yüzden denetleme süreci, okulda öğrenmeyi ve öğretmeyi etkileyen değişkenlerin neler olduğunu; bunların eğitim sürecine ne değerde etkide bulunduğunu ortaya çıkarabilmesi ve bu konudaki sorunları çözebilmesi açısından gereklidir (Başaran, 2000).

Örgütlerde çalışanlar arasında bağlantıyı, iletişimi sağlayan kilit insan denetmendir. Denetmen, örgütün amaçları ile çalışanların amaçlarını birbiri ile birleştirip uyarlamada tamamlayıcı-birleştirici rol oynar. Bunun için denetmenin temel işlevlerinden biri, etkileşimciliktir. (Yalçınkaya, 1992).

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi (MEB, 2001) kurumlardaki denetim çeşitlerini iki başlık halinde belirlemiştir. Bunlar:

- a) Kurum denetimi
 - 1) Yönetici denetimi
 - 2) Öğretmen denetimi
 - 3) Diğer personel denetimi

b) Seminer ve kurs denetimidir (Madde 13)

Kurum denetimi, okulun eğitim ve yönetim süreçleri ile bunlarla ilgili kayıt ve işlemlerin incelenerek, kurumun genel işleyişi hakkında bir karara varmak üzere yapılan denetimdir (Taymaz, 1997).

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi (MEB, 2001) 'nin 14. maddesinde kurum teftişi ile ilgili olarak:

“Kurum teftişi, kurumların sistemindeki yeniliklerin ilgili kurumlara iletilmesi, kurumun çalışmalarını güçleştiren veya zayıflatan nedenlerin belirlenmesi, gerekli önlemlerin yerinde ve zamanında alınması, kurumun amaçlarını gerçekleştirmede insan ve madde kaynakları ile bunlardan yararlanılma durumunun gözlenerek yerinde ve etkili bir biçimde kullanılmasının sağlanması, eğitim-öğretim ve yönetim etkinliklerinin geliştirilmesi, öğretme-öğrenme ve yönetim sürecinin etkili duruma getirilmesi için objektif verilere, yasa, tüzük, yönetmelik, genelge emir ve kararlara dayalı olarak gözlenmesi, kontrol edilmesi ve ölçütlere göre değerlendirilerek geliştirilmesidir.”

Söz konusu yönergenin 17. maddesinde kurum teftişi yapılırken kurumun aşağıdaki durumları incelenir.

- a) Fizikî durum
- b) Eğitim ve öğretim durumu
- c) Büro işleri
- d) Öğrenci işleri
- e) Personel işleri
- f) Hesap, ayniyat ve döner sermaye işleri
- g) Demirbaş

Bu araştırma ilköğretim okullarında gerçekleştirilen kurum denetimine ait boyutların ne düzeyde yapıldığını ve hangi alanlarda yapılmadığını ortaya koymak için yapılmıştır. Eğitimde nitelik sorununun güncelliğini koruyor olması temel eğitimden başlayan bir verim artışı sağlama faaliyetini gerekli kılmaktadır. Eğitimde niteliğin istenen düzeyde olmamasının faturası çoğu kez okul yöneticilerine ve öğretmenlere çıkarılmaktadır. Eğitim denetiminin öğretmenlerin ve eğitim kurumlarının geliştirilmelerine katkı sağlayacak nitelikte olup olmamasının bilinmesi niteliğin artırılmasında dikkate alınacak öncelikler bakımından önemlidir. İlköğretim kurumları eğitimin temelidir. Bu nedenle eğitimde nitelik sorununun irdelenmesine bu kademedен başlanması gerekmektedir. İlköğretimde eğitim denetiminin çeşitli boyutlarda ele alınarak araştırılmasına rağmen, kurum teftişinin değerlendirilmemesi eğitimde denetim çalışmalarının yeterince irdelenmemiş olması anlamına gelmektedir. Bu araştırma gelecekte yapılacak olan kurum denetimlerinin niteliğinin artırılması amacıyla önemlidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır.

Araştırmanın Problemi: İlköğretimde gerçekleştirilen denetimlerde “kurum denetimi boyutları” ne düzeyde dikkatle ve önemle incelenmektedir?

1) İlköğretim okullarında gerçekleştirilen kurum denetimlerinde “fiziki durum” boyutuna ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri nelerdir?

2) İlköğretim okullarında gerçekleştirilen kurum denetimlerinde “eğitim öğretim ve değerlendirme” boyutuna ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri nelerdir?

3) İlköğretim okullarında gerçekleştirilen kurum denetimlerinde “öğrenci işleri” boyutuna ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri nelerdir?

4) İlköğretim okullarında gerçekleştirilen kurum denetimlerinde “personel ve büro” işleri boyutuna ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri nelerdir?

5) İlköğretim okullarında gerçekleştirilen kurum denetimlerinde “hesap ayniyat ve döner sermaye” işleri boyutuna ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri nelerdir?

6) İlköğretim okullarında gerçekleştirilen kurum denetimlerinde “demirbaş işleri” boyutuna ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Yöntemi

Bu araştırma, nicel ve nitel araştırma yöntemleri ile yapıldığından karma yöntemlidir. Çalışma nicel verilerin elde edilmesinden sonra nitel verilerle desteklenmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırma evrenini 2011-2012 eğitim öğretim yılında Sivas ili merkez ilçesi sınırları içerisindeki ilköğretim okullarında görev yapan okul müdür ve müdür yardımcılarını oluşturmaktadır. Araştırmada, nicel boyut için, ilköğretim okullarında görev yapan 285 okul yöneticisi çalışma grubu olarak belirlenmiş, tümüne ulaşılmış gelen dönütlerle çalışma yürütülmüştür. Nitel boyut için ise, “maksimum çeşitlilik örnekleme” esas alınarak, Sivas ilinde görev yapan ilköğretim okul müdürleri evreni içerisinde, araştırma problemine taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğinin olabildiğince yansıtılmasına özen gösterilmiştir. Bu doğrultuda çalışılan bölge (kurum tipleri), branş, yıl ve kıdem açısından heterojen bir dağılım esas alınarak belirlenen 37 ilköğretim okul müdürü örnekleme alınmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada nicel bölüm için, veri toplama aracı olarak 5’li Likert tipi, iki bölümden oluşan bir anket formu kullanılmıştır. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmaya katılan okul yöneticilerinin kişisel özellikleri ikinci bölümde kurum teftişinde incelenen durumlar yer almaktadır. Kurum teftişinde incelenecek durumlar altı boyutta ele alınmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen ankette ilköğretim müfettişleri başkanlıkları rehberlik ve teftiş yönergesinde yer alan kurum teftişinde incelenecek durumlar ölçüt olarak kullanılmıştır. Veri toplama aracı oluşturulurken, geliştirilen taslak formla ilgili kurum tipleri dikkate alınarak 5 ayrı okul yöneticisi, 2 eğitim denetmeni, 1 program geliştirme, 1 ölçme-değerlendirme ve 1 eğitim yönetimi alanlarından uzman görüşleri alınarak soruların anlaşılabilirliği tartışılmıştır. Veri toplama aracı beşli derecelendirme ölçeği şeklinde geliştirilerek anketteki maddeler “Hiç, Az, Kısmen, Çoğunlukla, Tamamen” şeklinde seçeneklerden oluşacak şekilde derecelendirilmiştir.

Nitel bölümde yapılan görüşmeler için, görüşme öncesinde standartlaştırılmış açık uçlu görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunun geçerlik ve güvenilirliğini sağlama adına, uzman görüşü alınmış ve uygulama öncesinde görüşme sorularının amaca uygun işlevliliğini kontrol etmek amacıyla sınıf öğretmenliği branşından bir öğretmene ve 2 okul yöneticisine ön uygulama yapılmış, alınan dönütler doğrultusunda form yeniden biçimlendirilmiştir. Görüşme soruları kurum denetim boyutlarını içeren 6 adet sorudan ve her soruya ait yöneticilerin önerilerini içeren sorulardan oluşmuştur.

Verilerin Analizi

Nicel araştırma tekniklerine göre uygulanan anketler bilgisayar ortamında SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Değerlendirmelerde anlamlılık düzeyi p.05 temel alınmıştır. Okul yöneticilerinin “fiziki durum”, “eğitim-öğretim ve değerlendirme”, “öğrenci işleri”, “büro ve personel işleri”, “hesap-aynıyat ve döner sermaye işleri”, “demirbaş işleri” boyutlarına ilişkin görüş düzeyini saptamak için aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerine bakılmıştır. Aritmetik ortalama sonuçlarını değerlendirirken kullanılan ölçüt “Seçeneklere Göre Kodlanan Puan Aralığı (SKPA)”dır. Elde edilen aritmetik ortalamasının hangi aralığa tekabül ettiğini belirtmek için seçeneklere göre kodlanan puan aralıkları Hiç (1.00 – 1.79), Az (1.80 – 2.59), Kısmen (2.60 – 3.39), Çoğunlukla (3.40 – 4.19) ve Tamamen (4.20 – 5.00) şeklinde belirlenmiştir.

Nitel araştırma tekniklerine göre görüşme formu yaklaşımıyla veriler toplanmıştır. Okul yöneticileriyle birebir görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerde 1) Denetmenler tarafından yapılan denetimlerde; kurumunuzun “fiziki durum denetiminde” daha çok hangi alanlarda denetim yapılmaktadır? 2) Denetmenler tarafından yapılan denetimlerde; kurumunuzun “eğitim öğretim durumu” denetiminde daha çok hangi alanlarda denetim yapılmaktadır? 3) Denetmenler

tarafından yapılan denetimlerde; kurumunuzun “büro ve personel işlerinin” denetimi daha çok hangi alanlarda yapılmaktadır? 4)Denetmenler tarafından yapılan denetimlerde; kurumunuzun “öğrenci işlerinin” denetiminde daha çok hangi alanlarda denetim yapılmaktadır?5) Denetmenler tarafından yapılan denetimlerde; kurumunuzun “hesap, ayniyat ve döner sermaye işleri” denetiminde daha çok hangi alanlarda denetim yapılmaktadır? 6) Denetmenler tarafından yapılan denetimlerde; kurumunuzun “demirbaş işleri” denetiminde daha çok hangi alanlarda denetim yapılmaktadır? soruları ile nitel veriler toplanmıştır. Görüşmelere katılan yöneticilerin bir kısmı ses kayıt cihazı kullanılmasında sakınca görmezken bir kısmı ses kaydı alınmasına izin vermemişlerdir. Ses kayıt cihazı kullanılmadan alınan veriler araştırmacı tarafından notların alınmasıyla elde edilmiştir. Ses kayıt cihazı kullanılarak kaydedilmiş veriler ayrıntılı bir halde yazılı doküman haline getirilmiştir. Görüşmelerden elde edilen veriler betimsel analiz yapılarak çözümlenmiştir.

BULGULAR

Araştırmanın Birinci Alt Problemine Ait Bulgular

Birinci alt problem ilköğretimde gerçekleştirilen kurum denetimlerinde “fiziki durum” boyutuna ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri nelerdir?” sorusuna ait okul yöneticilerinin nicel ve nitel görüşlerine ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Nicel Bulgular

Araştırmaya katılan yöneticilerin “Fiziki Durum” boyutuna ilişkin görüşlerin aritmetik ortalama(\bar{x}), standart sapma (SS) ve SKPA değerleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Okul Yöneticilerinin “Fiziki Durum” Boyutuna İlişkin Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve SKPA Değerleri

MADDELER	\bar{x}	SS	Seçeneklere Göre Kodlanan Puan Aralığı (SKPA)
1.Okulun fiziki koşullarının (yönetim odaları, derslikler, laboratuvarlar lavabo vb. yerlerin) ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,78	,91	Çoğunlukla
2.Yangından korunma ve sivil savunma önlemlerinin alınması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,63	,96	Çoğunlukla
3.Kurumun fizikî yapısında yapılacak değişiklikler için gerekli iznin alınması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,39	1,05	Kısmen
4.Genel temizliğe ve düzene gereken ilginin gösterilmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,30	,74	Tamamen
5.Mevcut eşya, ders araç ve gereçlerinin bakımına ve düzenine gereken ilginin gösterilmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,69	,85	Çoğunlukla
6.Okul, sınıf ve bölümlerinin adlarının levhalara yazılıp uygun yerlere asılması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,20	2,13	Tamamen
7.Okul çevre duvarının düzenlenmesi ve okul bahçesinin ağaçlandırılması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,6355	1,05	Çoğunlukla
8.Okul bahçesinin uygulama bahçesi ve sportif etkinlikler için düzenlenmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,37	1,06	Kısmen

9.Türk Bayrağı ile ilgili yasal gerekleri uygulama ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,13	,89	Çoğunlukla
10.Atatürk ve şeref köşelerini hazırlama ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,23	,83	Tamamen
11.Derslik ve koridorların mevzuatına ve hizmetin niteliğine göre düzenlenmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,87	,85	Çoğunlukla
12.Kurum teftiş raporlarının bulunduğu teftiş dosyasının tutulması, saklanması ile ilgili yapılan iş ve işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,18	,80	Çoğunlukla
13.Koruyucu güvenlik dokümanı hazırlanması ile ilgili yapılan iş ve işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,64	1,05	Çoğunlukla
Toplam	3,85	,32	Çoğunlukla

Genel olarak, ilköğretim okul yöneticilerinin anketteki fiziki durum boyutunu oluşturan maddelerin toplamına ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,85;SS=,32$) “Çoğunlukla” düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır.

Okul yöneticilerinin kurum denetiminde “Fiziki Durum” boyutuna ilişkin yargılardan “Genel temizliğe ve düzene gereken ilginin gösterilmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” yargısıyla ($\bar{x}=4,30;SS=,74$) “Tamamen” düzeyindeki görüşün en yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Bununla birlikte “Okul bahçesinin uygulama bahçesi ve sportif etkinlikler için düzenlenmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” yargısı ($\bar{x}=3,37;SS=1,06$) “Kısmen” düzeyinde olup en düşük aritmetik ortalamaya sahip olan maddedir. Buradan hareketle bu konuda denetimin çok yapılmadığı yargısına varılabilir.

Nitel Bulgular

Nitel görüşmelerde sorulan “Fiziki durum denetiminde daha çok hangi alanda denetim yapılmaktadır?” sorusuna ait frekans (f) ve yüzde (%) değerleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. “Fiziki duruma ilişkin olarak denetim ne düzeyde ve daha çok hangi alanda gerçekleşmektedir?” Sorusuna Ait Bulgular

Yönetici Görüşleri	f	%
Genel temizlik	27	72,97
Wc temizliği	22	59,45
Atatürk köşesinin düzeni ve temizliği	22	59,45
Yangın tüplerinin dolun tarihi	21	56,75
Türk büyükleri köşesinin düzeni ve temizliği	18	48,64
Okulun iç ve dış boyası	15	40,54
Kat yerleşim planlarının katlarda asılı olma durumları	9	24,32
Kullanılan bölümlerin amacına uygunluğu	9	24,32
Sivil savunma ekipmanları	7	18,91
Kalorifer dairesinin bakımı ve temizliği	7	18,91
Doğalgaz ve elektrik sitemlerinin bakımı- kontrolü	7	18,91
Teftiş rapor dosyalarının olması	6	16,21
Oyun sahasının amacına uygunluğu ve temizliği	4	10,81
Bahçe düzeni	4	10,81
Okul bahçesinin ağaçlandırılması	3	8,10
Baca temizliği	2	5,40
Giriş çıkış kapıları	2	5,40
Okulun ışıklandırılması	1	2,70
İlk yardım dolabının varlığı ve içinde bulunan malzemeler	1	2,70
Sivil savunma tedbirleri	1	2,70

Tablo 2’de elde edilen bulgulara göre yöneticilerin “Fiziki durum denetiminde daha çok hangi alanda denetim yapılmaktadır?” sorusuna verilen cevaplarda “genel temizlik (f=27), Wc temizliği (f=22), Atatürk Köşesinin düzeni ve temizliği (f=22)” ifadelerinin yüksek sıklıkla vurgulandığı görülmektedir. Bununla birlikte “Okulun ışıklandırılması (f=1), İlk yardım dolabının varlığı ve içinde bulunan malzemeler (f=1), depo ve kütüphane düzeni (f=1), sivil savunma tedbirlerinin alınması (f=1)” gibi ifadelerin ise en az vurgulanan ifadeler olduğu görülmektedir.

Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

“İlköğretimde gerçekleştirilen kurum denetimlerinde “eğitim-öğretim ve değerlendirme” boyutuna ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri nelerdir?” şeklindeki ikinci alt probleme göre okul yöneticilerinin nicel ve nitel görüşlerine ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Nicel Bulgular

Araştırmaya katılan yöneticilerin “Eğitim-Öğretim ve Değerlendirme” boyutuna ilişkin görüşlerin aritmetik ortalama (\bar{x}), standart sapma (Ss) ve SKPA değerleri Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Okul Yöneticilerinin “Eğitim-Öğretim ve Değerlendirme” Boyutuna İlişkin Aritmetik Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri

MADDELER	\bar{x}	SS	SKPA
1. Sosyal, kültürel etkinliklerin düzenlenmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,61	,92	Çoğunlukla
2. Sportif etkinliklerin düzenlenmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,43	,90	Çoğunlukla
3.Törenler, anma ve kutlama etkinlikleri ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,88	,89	Çoğunlukla
4.Rehberlik ve sosyal kulüp çalışmaları ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,86	,87	Çoğunlukla
5.Ünitelendirilmiş yıllık plan, günlük ve ders plânlarının hazırlanması ve uygulanması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,26	,78	Tamamen
6.Ders dağıtım çizelgelerinin hazırlanması ve uygulanması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,09	,86	Çoğunlukla
7.Seçmeli derslerin belirlenmesinde okul ve çevre koşulların dikkate alınması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,60	1,03	Çoğunlukla
8.Ders araç ve gereçlerinin sağlanması, bakımı ve korunması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,54	1,00	Çoğunlukla
9.Okul ve sınıf kitaplıklarının oluşturulması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,73	,968	Çoğunlukla
10.Özel eğitim gerektiren çocukların eğitiminde alınması gereken önlemler ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,32	1,06	Kısmen
11.Özel eğitim uygulamalarına yer verilmesi ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz	3,24	1,07	Kısmen
12.Öğretmenler, zümre öğretmenler ve şube öğretmenler kurulu çalışmaları ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,11	,94	Çoğunlukla
13.Okul çevre ilişkileri, aile ziyareti yapılması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,37	1,05	Kısmen
14.Okul aile birliği, okul, sınıf ve veli toplantısının yapılması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,03	,88	Çoğunlukla
15.OGYE ekibinin kurulması ve faaliyetlerde bulunması ile ilgili yapılan iş ve işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz	3,47	,86	Çoğunlukla
Toplam	3,70	,32	Çoğunlukla

Tablo 3'e göre genel olarak, ilköğretim okul yöneticilerinin anketteki eğitim-öğretim ve değerlendirme boyutunu oluşturan maddelerin toplamına ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,70;SS=,32$) "Çoğunlukla" düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır.

Okul yöneticilerinin kurum denetiminde Eğitim-Öğretim ve değerlendirme boyutuna ilişkin yargılardan "Ünitelendirilmiş yıllık plan, günlük ve ders plânlarının hazırlanması ve uygulanması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?" yargısıyla ($\bar{x}=4,26$ $SS=,78$) "Tamamen" düzeyindeki görüş en yüksek aritmetik ortalamaya sahip olurken bu maddeyi, "Öğretmenler, zümre öğretmenler ve şube öğretmenler kurulu çalışmaları ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?" ($\bar{x}=4,11$ $SS=,94$) "Çoğunlukla" düzeyinde olan maddenin takip ettiği görülmektedir. Katılımcıların "Özel eğitim uygulamalarına yer verilmesi ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?" ($\bar{x}=3,24$ $SS=1,07$) "Kısmen" düzeyinde cevap verdikleri madde en düşük aritmetik ortalamaya sahipken "Okul çevre ilişkileri, aile ziyareti yapılması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?" ($\bar{x}=3,37$ $SS=,88$) "Kısmen" düzeyinde görüş belirtmiş oldukları yargının diğer bir düşük madde olduğu görülmektedir.

Nitel Bulgular

Nitel görüşmelerde sorulan "Eğitim-Öğretim ve Değerlendirme denetiminde daha çok hangi alanda denetim yapılmaktadır?" sorusuna ait frekans (f) ve yüzde (%) değerleri Tablo 4'da verilmiştir.

Tablo 4. "Eğitim-Öğretim ve Değerlendirme Denetimine ilişkin olarak denetim ne düzeyde ve daha çok hangi alanda gerçekleşmektedir?" Sorusuna Ait Bulgular

Yönetici Görüşleri	f	%
Veli, zümre şube öğretmenler kurulu toplantı tutanaklarının mevzuata uygunluğu	19	51,35
Ünitelendirilmiş yıllık planlar	18	48,64
Akademik başarı Eğitim seviyesi(öğrenci seviyeleri)	18	48,64
Eğitsel çalışmalar faaliyet dosyası	14	37,83
Özel eğitim gerektiren öğrenciler ile ilgili işlemler	8	21,62
Derslerin müfredata uygun işleme durumu	8	21,62
Başarıyı artırmak için yapılmış olan ek çalışma dosyaları	6	16,21
Okul kütüphanesini geliştirme ve öğrencilerin bundan yararlanma durumları	6	16,21
Öğrencilerin verilen kazanımları alma durumları	5	13,51
Bireyselleştirilmiş Eğitim Planları (BEP Planları)	5	13,51
Okuma yazma ve anlama durumları -Anlama ve anlatım becerileri	5	13,51
Evrak işleri	4	10,81
Ders araç gereçlerinin ve materyallerin yeterli düzeyde olma durumu	4	10,81
Okul aile birliği toplantılarının yapılması	4	10,81
İş takvimi-Yıllık çalışma planı	3	8,10
Öğretmenin her temaya ait kazanım değerlendirme tablosu oluşturması	2	5,40
Seçmeli derslerin seçilmesinde bölge şartlarına uygun olması	2	5,40
Problem çözüme ve kurma durumları	2	5,40
Öğrencilerin kendilerini ifade etme becerileri	2	5,40
SBS başarı durumları	2	5,40
Okul Gelişim ve Yönetim Ekibi Faaliyetleri (OGYE)	2	5,40
Ders dağıtım çizelgeleri	2	5,40
Törenler ve kutlama etkinlikleri	2	5,40

Öğretmenler kurulunda alınan kararların uygulanması	2	5,40
Öğretmenlerin tutması gereken bütün evraklar	2	5,40
Okul veli işbirliği	2	5,40
Öğretmenlerin çevre inceleme evrakları ve inceleme sonuçlarına göre yıllık planlarında yer verilmiş olması	1	2,70
Ders defterlerinin tam ve eksiksiz doldurulmuş olmaları	1	2,70
Okuma öğrenemeyen öğrenciler için yapılmış olan ek çalışmalar	1	2,70
Milli değerleri algılama düzeyleri	1	2,70
Okul öncesi eğitimin geliştirilmesi	1	2,70
DYNET	1	2,70

Tablo 4 incelendiğinde okul yöneticilerine nitel olarak yöneltilen “eğitim-öğretim ve değerlendirme denetiminde daha çok hangi alanda denetim yapılmaktadır?” sorusuna verilen cevapları en sık tekrar edilen bulgulara göre; *Velizümre şube öğretmenler kurulu toplantı tutanaklarının mevzuata uygunluğu (f=19)*, *Akademik başarı Eğitim seviyesi(öğrenci seviyeleri) (f=18)*, *Ünitelendirilmiş yıllık planlar (f=18)*, *Sosyal- Eğitsel çalışmalar faaliyet dosyası (f=14)* olarak sıralamak mümkündür. Nicel araştırma verileri sonucunda da elde edilen değerlere bakıldığında en yüksek değerleri alan ifadelerin benzer şekilde yüksek puanlandığı görülmektedir. Tablo 5. incelendiğinde “Ünitelendirilmiş yıllık plan, günlük ve ders plânlarının hazırlanması ve uygulanması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” yargısıyla (\bar{x} =4,26, SS=,78) “Tamamen” düzeyinde olup bu maddeyi “Öğretmenler, zümre öğretmenler ve şube öğretmenler kurulu çalışmaları ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” (\bar{x} =4,11, SS=,94) “Çoğunlukla” düzeyinde görüşün takip ettiği görülmektedir.

Hem nitel hem de nicel araştırma sonucunda ünitelendirilmiş yıllık plan, günlük ve ders plânlarının hazırlanması ve uygulanması ve öğretmenler, zümre öğretmenler ve şube öğretmenler kurulu çalışmaları ile ilgili yapılan işlemlerin denetlenmesine ilişkin yargıların ön planda olduğu görülmektedir.

Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Üçüncü alt problem için belirlenen “İlköğretimde gerçekleştirilen kurum denetimlerinde “Öğrenci İşleri” boyutuna ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri nelerdir?” sorusuna ait yöneticilerinin nicel ve nitel görüşlerine ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Nicel Bulgular

Araştırmaya katılan yöneticilerin “Öğrenci İşleri” boyutuna ilişkin görüşlerin aritmetik ortalama(\bar{x}), standart sapma (Ss) ve SKPA değerleri Tablo 5’ te verilmiştir.

Tablo 5. Okul Yöneticilerinin “Öğrenci İşleri” Boyutuna İlişkin Göre Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

MADDELER	\bar{x}	SS	SKPA
1.Öğrenci kayıtları, okullar arası öğrenci yer değiştirme işlemlerinin mevzuatına uygunluğu ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,02	,94	Çoğunlukla
2.Öğrenci ve öğretmenlerin nöbet çizelgelerini ve görev talimatını hazırlama ve uygulama ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,91	,95	Çoğunlukla
3.Sınıf geçme defteri, yılsonu ve ağırlıklı yılsonu notları ile yılsonu başarı ortalaması ve ağırlıklı yılsonu başarı ortalamalarının işlenmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,33	,70	Tamamen
4.Diploma, karne, kurs belgesi, takdirname, teşekkür, yoklama fişleri, sicil, rapor, kayıt silme, dosya isteme-gönderme ile ilgili	4,27	,80	Tamamen

işlerin gereğince yürütülmesinin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?			
5.Dönem ve sınav çizelgelerinin temiz ve doğru bir biçimde düzenlenmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,05	,95	Çoğunlukla
6.Sınıfını geçen ve sınıf tekrarına karar verilen öğrencilerle ilgili iş ve işlemlerin yürütülmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,00	,95	Çoğunlukla
Zümre ve şube öğretmenler kurulu tutanaklarının kuralına uygunluğu, sınıf geçme durumlarının öğrencilere duyurulması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,04	,92	Çoğunlukla
Öğrencilerin sınıf geçme durumlarının öğrencilere duyurulması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,89	,89	Çoğunlukla
Müzik ve Beden Eğitimi derslerinden sorumlu olmayan öğrencilere ilişkin işlemler ve öğrenci istatistiklerinin izlenmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,24	1,06	Kısmen
Rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi durumu ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,53	,93	Çoğunlukla
Rehberlik hizmetleri verilen öğrenci sayısının belirlenmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,44	1,05	Çoğunlukla
BEP Planlarının hazırlanması ve uygulanması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,55	1,03	Çoğunlukla
Toplam	3,85	,34	Çoğunlukla

Tablo 5'e göre genel olarak, ilköğretim okul yöneticilerinin anketteki öğrenci işleri boyutunu oluşturan maddelerin toplamına ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,85$; $SS=,34$) "Çoğunlukla" düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 5 incelendiğinde okul yöneticilerinin kurum denetiminde öğrenci işleri boyutuna ilişkin yargılardan "Sınıf geçme defteri, yılsonu ve ağırlıklı yılsonu notları ile yılsonu başarı ortalaması ve ağırlıklı yılsonu başarı ortalamalarının işlenmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?" yargısının ($\bar{x}=4,33$ $SS=,70$) "Tamamen" düzeyinde ve en yüksek aritmetik ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Katılımcıların görüşlerine göre en düşük aritmetik ortalamaya sahip olan madde "Müzik ve Beden Eğitimi derslerinden sorumlu olmayan öğrencilere ilişkin işlemler ve öğrenci istatistiklerinin izlenmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?" ($\bar{x}=3,24$ $SS=1,06$) maddesi olup "Kısmen" düzeyindedir. En düşük aritmetik ortalamaya sahip diğer bir madde "Rehberlik hizmetleri verilen öğrenci sayısının belirlenmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?" ($\bar{x}=3,44$ $SS=1,05$) olup "Çoğunlukla" düzeyindedir.

Nitel bulgular

Nitel görüşmelerde sorulan "Öğrenci İşleri denetiminde daha çok hangi alanda denetim yapılmaktadır?" sorusuna ait frekans (f) ve yüzde (%) değerleri Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. "Öğrenci İşleri Denetimine ilişkin olarak denetim ne düzeyde ve daha çok hangi alanda gerçekleşmektedir?" Sorusuna Ait Bulgular

Yönetici Görüşleri	f	%
Devam devamsızlık durumları	26	70,27
E-Okul Sistemine bilgilerin girilmesi ve güncellenmesi	22	59,45
Kayıtlar ve nakiller	20	54,05
Not çizelgeleri	16	43,24
Diploma ve karneler	7	18,91
Sınıf geçme defterleri	7	18,91
Rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi	6	16,21
Bireyselleştirilmiş Eğitim Planları (BEP planları)	5	13,51

Bu alanda yapılması gereken her şey	5	13,51
SBS OKS sonuçları	3	8,10
Proje performans göstergeleri	2	5,40
Sınıf başarı durumu	1	2,70
Başarılı öğrencilerin ödüllendirilip ödüllendirilmediği	1	2,70
Egzersiz çalışmaları	1	2,70
Okuyamamış öğrencilerle ilgili yapılan çalışmalar	1	2,70
Yöneltilme-Yönlendirme işleri	1	2,70
Okul meclisi ve öğrenci kurulu işleri	1	2,70
Öğrencilere verilen belgelerin kayıtlarının tutulması	1	2,70

Tablo 6’da elde edilen bulgulara göre yöneticilerin “öğrenci işleri denetiminde daha çok hangi alanda denetim yapılmaktadır ?” sorusuna ait bulgularda en yüksek sıklıkla tekrarlanan ifadeler şöyle sıralanmıştır; *Devam devamsızlık durumları (f=26)*, *E-Okul Sistemine bilgilerin girilmesi ve güncellenmesi (f=22)*, *Kayıtlar ve nakiller(f=20)*, *not çizelgeleri(f=16)*.

Nitel ve nicel araştırma verileri birlikte karşılaştırıldığında; nicel araştırma verileri sonucunda elde edilen değerlere Tablo 8’e bakıldığında; “Sınıf geçme defteri, yılsonu ve ağırlıklı yılsonu notları ile yılsonu başarı ortalaması ve ağırlıklı yılsonu başarı ortalamalarının işlenmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” yargısıyla (\bar{x} 4,3399 SS=,70200) olup “Tamamen” düzeyinde; “Diploma, karne, kurs belgesi, takdirname, teşekkür, yoklama fişleri, sicil, rapor, kayıt silme, dosya isteme-gönderme ile ilgili işlerin gereğince yürütülmesinin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” (\bar{x} 4,2709 SS=,80253) maddesi “Tamamen” düzeyindedir. Hem nitel hem de nicel araştırma sonucunda Diploma, karne, kurs belgesi, takdirname, teşekkür, yoklama fişleri, sicil, rapor, kayıt silme, dosya isteme-gönderme ile ilgili işlerin denetime ilişkin yargıların ön planda olduğu görülmektedir. Buradan hareketle okul yöneticilerinin diploma, karne kurs belgesi, yoklama fişleri vs. gibi işleri çok benimsedikleri bunları eksiksiz yaptıkları ve denetmenlerinde bu konudaki denetimlere ağırlık verdikleri söylenebilir.

Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Dördüncü alt problem için belirlenen “İlköğretimde gerçekleştirilen kurum denetimlerinde “Personel ve Büro İşleri” boyutuna ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri nelerdir?” sorusuna ait okul yöneticilerinin nicel ve nitel görüşlerine ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Nicel Bulgular

Araştırmaya katılan okul yöneticilerinin “Personel ve Büro İşleri” boyutuna ilişkin görüşlerin aritmetik ortalama(\bar{x}), standart sapma (Ss) ve SKPA değerleri Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Okul Yöneticilerinin “Personel ve Büro İşleri” Boyutuna İlişkin Göre Aritmetik Ortalama Ve Standart Sapma Değerleri

MADDELER	\bar{x}	SS	SKPA
1.Kurumlarda tutulması gerekli defter, dosya ve kayıtların kuralına uygun tutulması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,35	,75	Tamamen
2.Yazışmalarda desimal dosya sisteminin kullanılması, uygulanması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,34	,90	Tamamen
3.Resmî yazışma kurallarının uygulanması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,26	,90	Tamamen
4.Duyurular dosyası tutulması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,96	1,02	Çoğunlukla
5.Öğretmen, memur ve diğer personel için devam- devamsızlık defterlerinin kuralına uygun tutulması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,18	,85	Çoğunlukla

6.Personel izin defteri tutulması ile ilgili yapılan iş ve işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,06	,93	Çoğunlukla
7.Öğretmen, memur ve diğer personel için kuralına uygun kişisel (özlük) dosyalarının tutulması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,15	,896	Çoğunlukla
8.Öğretmenlerin, yöneticilerin ve diğer personelin işe başlayış ve ayrılışlarının ilgili makamlara bildirilmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,97	,99	Çoğunlukla
9.Ders dağıtım çizelgelerinin Kasım ayı başında, öğretim yılı içersinde yönetici ve öğretmenlerin ders saatlerinde yapılan değişikliklerin il veya ilçe millî eğitim müdürlüğüne zamanında bildirilmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,87	,98	Çoğunlukla
10.Aday memurların yetiştirilmelerinin ilgili mevzuata uygunluğu ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,73	1,04	Çoğunlukla
11.Yöneticiler, öğretmenler ve diğer personel arasında iş bölümü ve görevlerin değişmesi yapılması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,87	,95	Çoğunlukla
12.Kalorifer dairesi, kantin ve benzeri yerlerde çalışan personelin kurum özelliğine göre belirlenen aralıklarla kontrollerinin yaptırılması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,58	1,16	Çoğunlukla
13.Yönetici tarafından personelin çalışmalarını ders denetimlerini izleme defterinin tutulması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,79	,99	Çoğunlukla
14.Öğretmen, yönetici, memur ve hizmetlilerinin özlük ve atama işlerinin zamanında kuralına uygun olarak yürütülmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,80	1,00	Çoğunlukla
15.Görevlilerin haftalık ders saatlerine ve branşlarına uygun biçimde çalıştırılması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,80	,95	Çoğunlukla
16.Rehber öğretmenlerin mevzuatına uygun çalıştırılması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,41	1,12	Çoğunlukla
17.Ders saati karşılığı çalıştırılan öğretmenlerin ders saatlerinin Bakanlar Kurulu Kararına uygun olması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,72	1,10	Çoğunlukla
18.Personel nöbet çizelgesinin ve nöbet defterinin hazırlanması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,94	1,01	Çoğunlukla
Toplam	3,93	,363	Çoğunlukla

Tablo 7’de görüldüğü gibi anketi yanıtlayanlar “personel ve büro işleri” boyutuna ilişkin görüşleri yer almaktadır. Genel olarak, ilköğretim okul yöneticilerinin anketteki “personel ve büro işleri” boyutunu oluşturan maddelerin toplamına ilişkin görüşleri ($\bar{x} = 3,93$; $SS = ,36$) “Çoğunlukla” düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır.

Okul yöneticilerinin kurum denetiminde personel ve büro işleri boyutuna ilişkin yargılardan “Kurumlarda tutulması gerekli defter, dosya ve kayıtların kuralına uygun tutulması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” yargısıyla ($\bar{x} = 4,35$ $SS = ,75$) “Tamamen” düzeyindeki görüşün en yüksek aritmetik ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Bu soruyu “Yazışmalarda desimal dosya sisteminin kullanılması, uygulanması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” sorusu takip ederek ($\bar{x} = 4,34$ $SS = ,90$) yöneticiler bu soruya “Tamamen” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. “Resmî yazışma kurallarının uygulanması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” ($\bar{x} = 4,26$ $SS = ,90$) sorusu en yüksek aritmetik ortalamaya sahip diğer bir madde olup “Tamamen” düzeyindedir.

Bununla birlikte en düşük ortalamalara bakıldığında “Rehber öğretmenlerin mevzuatına uygun çalıştırılması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” yargısı

(\bar{x} =3,41 SS=1,12) “Çoğunlukla” düzeyinde ve “Ders saati karşılığı çalıştırılan öğretmenlerin ders saatlerinin Bakanlar Kurulu Kararına uygun olması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?”(\bar{x} =3,72 SS=1,10) yargısının “Çoğunlukla” düzeyinde oldukları görülmüştür.

Nitel Bulgular

Nitel görüşmelerde sorulan “Personel ve Büro İşleri denetiminde daha çok hangi alanda denetim yapılmaktadır ?” sorusuna ait frekans (f) ve yüzde (%) değerleri Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. “Personel ve Büro İşleri Denetimine ilişkin olarak denetim ne düzeyde ve daha çok hangi alanda gerçekleşmektedir?” Sorusuna Ait Bulgular

Yönetici Görüşleri	f	%
Resmi evrakların tümünün dosyalanması/ Kuruma ait bütün evraklar	27	72,97
Gelen-giden evrak	25	67,56
Desimal dosya	25	67,56
Kurul tutanaklarının kurul kara defterine işlenmesi	3	8,10
Ücretli dersler	2	5,40
Vakit çizelgeleri	1	2,70
Hizmetlilerin ateşçilik belgesi	1	2,70
Ders denetimi izleme defteri	1	2,70
Branş ve sınıf tespiti	1	2,70

Tablo 8 incelendiğinde “Personel ve büro işleri denetiminde daha çok hangi alanda denetim yapılmaktadır ?” sorusuna ait bulgularda en yüksek sıklıkla tekrarlanan ifadeler şöyle sıralanmıştır; *Resmi evrakların tümünün dosyalanması/ Kuruma ait bütün evraklar (f=27) Gelen-giden evrak (f=25), Desimal dosya (f=25) Personel izin defteri (f=15*. Nicel araştırma sonucunda elde edilen verilere Tablo 11’e bakıldığında “Kurumlarda tutulması gerekli defter, dosya ve kayıtların kuralına uygun tutulması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” yargısıyla (\bar{x} = 4,35 SS =,75) “Tamamen” düzeyindeki görüşün en yüksek aritmetik ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Bu soruyu “Yazışmalarda desimal dosya sisteminin kullanılması, uygulanması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” sorusu takip ederek (\bar{x} =4,34 SS= ,90) yöneticiler bu soruya “Tamamen” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Hem nitel hem de nicel araştırma sonucunda kurumlarda tutulması gerekli defter, dosya ve kayıtların kuralına uygun tutulması ile ilgili yapılan işlemler ve yazışmalarda desimal dosya sisteminin kullanılması, uygulanması ile ilgili yapılan işlemlerin denetlenmesinin ön planda olduğu görülmektedir. Bu sonuçlardan hareketle kurumlarda tutulması gereken evrakların ve yazışma kurallarının uygulamasının denetmenlerce denetlenmesinin oldukça önemli olduğu söylenebilir.

Nicel olarak yapılmış olan anketlerde bu boyuta ilişkin en düşük düzeyde değer almış olan “Rehber öğretmenlerin mevzuatına uygun çalıştırılması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” yargısı nitel verilerle örtüşmektedir. Nitel olarak yapılmış olan görüşmelerde rehber öğretmenlerin mevzuata uygun çalıştırılmaları ile ilgili hiçbir ifadeye rastlanmamıştır.

Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Beşinci alt problem için belirlenen “İlköğretimde gerçekleştirilen kurum denetimlerinde “Hesap Ayniyat ve Döner Sermaye İşleri” boyutuna ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri nelerdir?” sorusuna ait okul yöneticilerinin nicel ve nitel görüşlerine ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Nicel Bulgular

Araştırmaya katılan yöneticilerin “Hesap Ayniyat ve Döner Sermaye İşleri” boyutuna ilişkin görüşlerin aritmetik ortalama(\bar{x}), standart sapma (SS) ve SKPA değerleri Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Okul Yöneticilerinin “Hesap Ayniyat ve Döner Sermaye İşleri” Boyutuna İlişkin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

MADDELER	\bar{x}	SS.	SKPA
1.Kurumlarda; bütçe önerilerinin yapılmış olması, ödenek defterlerinin tutulması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,78	1,14	Çoğunlukla
2.İhale yolu ile yapılan satın almaların mevzuata uygunluğu ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,58	1,23	Çoğunlukla
3.Teslim alma, sayım komisyonlarının çalışmalarının kuralınca yürütülmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,73	1,10	Çoğunlukla
4.Ücretli okutulan dersleri gösteren aylık çizelgelerin kuralına uygun hazırlanması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,00	1,03	Çoğunlukla
5.Ana sınıfı ücretlerinin kuralına uygun toplanması ve harcanması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,77	1,16	Çoğunlukla
6.Kooperatif veya kantin hizmetlerinin yürütülmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,53	1,35	Çoğunlukla
Toplam	3,73	,16	Çoğunlukla

Tablo 9’da görüldüğü gibi anketi yanıtlayanlar “hesap-ayniyat ve döner sermaye işleri” boyutuna ilişkin görüşleri yer almaktadır. Genel olarak, ilköğretim okul yöneticilerinin anketteki “hesap-ayniyat ve döner sermaye işleri boyutunu oluşturan maddelerin toplamına ilişkin görüşleri ($\bar{x}=3,73$; $SS=,16$) “Çoğunlukla” düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 9 incelendiğinde okul yöneticilerinin kurum denetiminde hesap- ayniyat ve döner sermaye boyutuna ilişkin yargılardan “Ücretli okutulan dersleri gösteren aylık çizelgelerin kuralına uygun hazırlanması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” yargısıyla ($\bar{x}=4,00$ $SS=1,03$) “Çoğunlukla” düzeyindeki görüşün en yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Bununla birlikte bu boyuta ilişkin görüşlerinde en düşük aritmetik ortalamaya sahip olan “Kooperatif veya kantin hizmetlerinin yürütülmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” ($\bar{x}=3,53$ $SS=1,35$) yargısı olup “Çoğunlukla” düzeyindedir.

Nitel Bulgular

Nitel görüşmelerde sorulan “hesap-ayniyat ve döner sermaye işleri denetiminde daha çok hangi alanda denetim yapılmaktadır?” sorusuna ait frekans (f) ve yüzde (%) değerleri Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. “Hesap-Ayniyat ve Döner Sermaye İşleri Denetimine ilişkin olarak denetim ne düzeyde ve daha çok hangi alanda gerçekleşmektedir?” Sorusuna Ait Bulgular

Yönetici görüşleri	f	%
Okul aile birliği hesapları	20	54,05
Okul aile birliği toplantı tutanakları	12	32,43
Ana sınıfı ile ilgili tüm hesaplar	9	24,32
Kantin ihale evrakları	6	16,21
TEFBİS (Eğitim harcamaları bilgi yönetim sistemi)	5	13,51
Karar defteri	5	13,51
Okul spor kulübünün gelir ve giderleri	4	10,81
Bağış toplanması	4	10,81
Hesap işlerine okul yönetimi bakmıyor yeni yönetmeliğe göre okul aile birliği bakıyor	4	10,81
Ders dışı eğitim çalışmaları ile ilgili ücretler	3	8,10
Okula yapılan ayni ve nakdi bağışlar	2	5,40

Kantinde hijyen temizlik	1	2,70
Kantinde satılan yiyeceklerin tarihleri	1	2,70
Kantin fiyat listesinin okul idaresince onaylanması	1	2,70

Tablo 10 incelendiğinde “Hesap-aynıyat ve döner sermaye işleri denetiminde daha çok hangi alanda denetim yapılmaktadır ?” sorusuna ait bulgularda en yüksek sıklıkla tekrarlanan ifadeler şöyle sıralanmıştır; *Okul aile birliği hesapları (f=20)*, *okul aile birliği toplantı tutanakları (f=12)*, *anasınıfı ile ilgili tüm hesaplar (f=9)*. Bununla birlikte *Ücret onayları (f=1)*, *kantinde hijyen temizlik(f=1)*, *kantinde satılan yiyeceklerin tarihleri (f=1)*, *kantin fiyat listesinin okul idaresince onaylanması (f=1)* gibi ifadelerin en az vurgulanan ifadeler olduğu görülmektedir.

Nitel ve nicel veriler birlikte incelendiğinde nitel verilerden elde edilen bulgulardan Tablo 14’de “Ücretli okutulan dersleri gösteren aylık çizelgelerin kuralına uygun hazırlanması ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” yargısıyla ($\bar{x} = 4,00$ SS=1,03) “Çoğunlukla” düzeyindeki görüşün en yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmekte iken nitel olarak en sıklıkla tekrarlanan cevaplar *Okul aile birliği hesapları*, *okul aile birliği toplantı tutanakları*, *anasınıfı ile ilgili tüm hesaplar* olup nitel ve nicel veriler birbirleriyle örtüşmemektedir. Bununla birlikte nitel araştırma bulgularında *Ücret onayları*, *kantinde hijyen temizlik (f=1)*, *kantinde satılan yiyeceklerin tarihleri*, *kantin fiyat listesinin okul idaresince onaylanması* gibi ifadelerin en az vurgulanan ifadeler olduğu görülmekte ve nicel verilerden elde edilen bulgular Tablo 14’de yer alan “Kooperatif veya kantin hizmetlerinin yürütülmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” ($\bar{x} = 3,53$ SS=1,35) yargısıyla “Çoğunlukla” düzeyinde olup en az ortalamaya sahip olan görüşle bulgular birbirlerini desteklemektedir. Okul yöneticileri ile yapılan görüşmeler esnasında birçok okul müdür okul aile birliği işlerinin artık kendilerinin sorumluluğunda olmadığını bu işleri okul aile birliğinin yaptığını, okulun gelir ve giderlerini artık okul aile birliği hesaplarınca karşılandığını söylemiş olmalarına karşın gelir gider evraklarının kurum denetimi esnasında denetlendiğini belirtmişlerdir. Buradan hareketle okul aile birliğince yapılan işlerin de okul müdürlüğünün sorumluluğu olmadığı halde denetimlerinin kurum denetimi sırasında yapıldığı söylenebilir.

Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular

Altıncı alt problem için belirlenen “İlköğretimde gerçekleştirilen kurum denetimlerinde “Demirbaş İşleri” boyutuna ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri nelerdir?” sorusuna ait okul yöneticilerinin nicel ve nitel görüşlerine ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Nicel Bulgular

Araştırmaya katılan yöneticilerin “Demirbaş İşleri” boyutuna ilişkin görüşlerin aritmetik ortalama (\bar{x}), standart sapma (SS) ve SKPA değerleri Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Okul Yöneticilerinin “Demirbaş İşleri” Boyutuna İlişkin Göre Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

MADDELER	\bar{x}	SS.	SKPA
1.Taşınır Mal yılsonu işlemlerinin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,25	,79	Tamamen
2.Taşınır işlemlerinde özelliklerine göre defterlerin tutulması ile ilgili işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,09	,87	Çoğunlukla
3.Okullardaki taşınır işlemlerinde, işlem türüne göre, yönetmelikte geçen belge ve cetveller tutulması ile ilgili yapılan iş ve işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,13	,90	Çoğunlukla
4.Demirbaşlar üzerine barkot numaralarının yapılandırılması işlemlerinin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,04	,91	Çoğunlukla

5.Demirbaş listelerinin çıkartılıp asılması işlemlerinin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,12	,94	Çoğunlukla
6.Demirbaş sayım işlemlerinin mevzuata uygun yapılması işlemlerinin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,14	,93	Çoğunlukla
7.Devir teslim işlemlerinin mevzuata uygun yapılması işlemlerinin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,00	,98	Çoğunlukla
8.Demirbaşların kayıt ve düşüm işlemlerinin mevzuata uygun yapılması işlemlerinin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,02	,98	Çoğunlukla
9.Sınıflardaki eşyaların öğretmenlere zimmetlenmesi ile ilgili işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	4,06	,90	Çoğunlukla
10.Ortak kullanım alanlarındaki eşyaların ortak kullanım alanına verilmiş olması işlemlerinin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,95	,98	Çoğunlukla
11.Tüketim malzemelerinin kullanılanlarının sistemden düşme işlemlerinin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?	3,87	1,10	Çoğunlukla
Toplam	4,05	,103	Çoğunlukla

Tablo 11’de görüldüğü gibi anketi yanıtlayanlar “demirbaş işleri” boyutuna ilişkin görüşleri yer almaktadır. Genel olarak, ilköğretim okul yöneticilerinin anketteki demirbaş işleri boyutunu oluşturan maddelerin toplamına ilişkin görüşleri ($\bar{x}=4,05$; $SS=,10323$) “Çoğunlukla” düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgu Okutan (1996)’nın çalışmasında “okul müdürleri müfettişlerin demirbaş işleri çok sıklıkla denetlenmektedir” bulgusuyla örtüşmektedir.

Tablo 11 incelendiğinde okul yöneticilerinin kurum denetiminde demirbaş işleri boyutuna ilişkin yargılardan “Taşınır Mal yılsonu işlemlerinin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” yargısıyla ($\bar{x}=4,25$ $SS=,79$) “Çoğunlukla” düzeyindeki görüşün en yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. “Demirbaş sayım işlemlerinin mevzuata uygun yapılması işlemlerinin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” ($\bar{x} = 4,14$, $SS=,93$) yargısı “Çoğunlukla” düzeyinde olup ikinci derecede yüksek ortalamaya sahip olan görüştür.

Bununla birlikte “Tüketim malzemelerinin kullanılanlarının sistemden düşme işlemlerinin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” yargısı ($\bar{x} = 3,87$, $SS=1,10$) “Çoğunlukla” düzeyinde olup en düşük aritmetik ortalamaya sahip olurken ikinci derecede düşük değer almış olan “Ortak kullanım alanlarındaki (Öğretmenler Odası, B.T.S., kütüphane vs.) eşyaların ortak kullanım alanına verilmiş olması işlemlerinin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” ($\bar{x} =3,95$ $SS=,98$) yargısı “Çoğunlukla” düzeyindedir.

Nitel Bulgular

Nitel görüşmelerde sorulan “Demirbaş İşleri denetiminde daha çok hangi alanda denetim yapılmaktadır ?” sorusuna ait frekans (f) ve yüzde (%) değerleri Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. “Demirbaş İşleri Denetimine ilişkin olarak denetim ne düzeyde ve daha çok hangi alanda gerçekleşmektedir?” Sorusuna Ait Bulgular

Yönetici görüşleri	f	%
Okulda bulunan taşınırlara barkod numarasını yapıştırılması	24	64,86
Sınıflarda bulunan araçların öğretmenlere zimmetlenmesi	23	62,16
Taşınır malların listelerinin ait olduğu bölüme asılması	23	62,16

Taşınırların E-taşınır sistemine girilmesi	18	48,64
Taşınır sayım tutanakları	11	29,72
TİF Fişleri(Taşınır İşlem Fişleri)	10	37
Yoğaltım işlemleri	3	8,10
Komisyonların kurulup- kurulmaması	3	8,10
Kitaplıklar	2	5,40
Ortak kullanım alanındaki eşyaların ortak kullanım alanına verilmesi	2	5,40
İhtiyaç fazlası malzemelerin iadesi	2	5,40

Tablo 12 incelendiğinde “demirbaş işleri denetiminde daha çok hangi alanda denetim yapılmaktadır ?” nitel görüşme sorusuna ait bulgularda en yüksek sıklıkla tekrarlanan ifadeler şöyle sıralanmıştır; *Okulda bulunan taşınırlara barkod numarasını yapıştırılması (f=24), sınıflarda bulunan araçların öğretmenlere zimmetlenmesi(f=23), taşınır malların listelerinin ait olduğu bölüme asılması (f=23)*. Bununla birlikte *ortak kullanım alanındaki eşyaların ortak kullanım alanına verilmesi (f=2),ihtiyaç fazlası malzemelerin iadesi(f=2)* ifadelerin ise en az vurgulanan ifadeler olduğu görülmektedir.

Nicel ve nitel veriler birlikte incelendiğinde; nicel araştırmaya ait verilerde “Taşınır Mal yilsonu işlemlerinin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” yargısıyla ($\bar{X} = 4,25$, $SS=,79$) “Çoğunlukla” düzeyindeki görüşün en yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. “Demirbaş sayım işlemlerinin mevzuata uygun yapılması işlemlerinin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” ($\bar{X} = 4,14$, $SS=,93$) yargısı “Çoğunlukla” düzeyinde olup ikinci derecede yüksek ortalamaya sahip olan görüş olup nitel veriler ile örtüşmemektedir.

Nicel verilerde en düşük aritmetik ortalamaya sahip olan, “Tüketim malzemelerinin kullanılanlarının sistemden düşme işlemlerinin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” yargısı ($\bar{X} = 3,87$, $SS=1,10$) “Çoğunlukla” düzeyinde olup nitel verilerde ifade edilen “düşüm işlemleri”(f=11) bulgusuyla örtüşmemektedir.

Nicel verilerde en düşük ikinci derecede “Ortak kullanım alanlarındaki (Öğretmenler Odası, B.T.S., kütüphane vs.) eşyaların ortak kullanım alanına verilmiş olması işlemlerinin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” ($\bar{X} = 3,95$, $SS=,98$) yargısı “Çoğunlukla” düzeyinde olan görüş ile nitel verilerde “ortak kullanım alanındaki eşyaların ortak kullanım alanına verilmesi” (f=2) yargısı en az vurgulanan ifadelerden olup bu bulgular birbirleriyle örtüşmektedir. Buradan hareketle okullarda demirbaş işlerinin denetimi barkod numaralarının yapıştırılmış olması ve ilgili kişilere zimmetlerin yapılmış olmasıdır.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırma sonuçlarına göre, nicel ve nitel yöntemlerle toplanan sonuçların değerlendirilmesi sonucunda genel temizlik ve Wc temizliği görüşmelerde denetimlerin en çok yapıldığı alan olup nicel veriler de bu bulguyu desteklemektedir. Yöneticiler “Genel temizliğe ve düzene gereken ilginin gösterilmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” yargısına en yüksek katılım gösterdikleri ve nitel verilerle nicel verilerin birbirlerini destekledikleri görülmektedir. Denetmenler kurum denetimi yaparken bir kurumda fiziki durum denetlemesinde en çok temizlik ve düzen konularına önem vermektedirler. Okutan (1996)’nın araştırmasındaki “*ilköğretim okul müdürleri okul işletmesi çok sıklıkla denetlenmektedir*” bulgusuyla ve Aslan (2000)’in yaptığı çalışmanın “okul yöneticileri fiziki durum denetiminin çok yüksek düzeyde gerçekleştiğine inanmaktadırlar” ve Olgun (2005)’in yapmış olduğu çalışmanın “ilköğretim okullarında görev yapan müdür ve müdür yardımcıları; ilköğretim müfettişleri tarafından yapılan fiziksel denetim işlerinin oldukça yapılabildiğini düşünmektedirler” bulguları desteklemektedir. “Atatürk ve şeref köşelerini hazırlama ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” sorusu ikinci derecede yüksek ortalamaya sahiptir. Barutçu (2003) tarafından yapılmış olan araştırmanın bulgularında da “Türk Bayrağı mevzuatını uygulama, Atatürk ve şeref köşesini hazırlama, koridorları mevzuata ve

hizmetin niteliğine uygun düzenleme” maddesinin en yüksek oranda yeterli bulgusu, bu araştırmanın bulgusuyla örtüşmektedir. Buradan hareketle “genel temizlik ve Atatürk köşelerinin düzeni” konularının denetimi, denetim konularında hassas davranılan konulardır..

Eğitim- Öğretim ve değerlendirme boyutunun denetlenmesi konusunda; ünitelendirilmiş yıllık plan, günlük ve ders plânlarının hazırlanması ve uygulanması ve öğretmenler, zümre öğretmenler ve şube öğretmenler kurulu çalışmaları ile ilgili yapılan işlemlerin denetlenmesine ilişkin yargıların ön planda olduğu görülmektedir. Nitekim Okutan (1996)’nın “*öğretim işleri ve eğitim işleri çok sıklıkla denetlenmektedir*” bulgusuyla örtüşmektedir. Buradan hareketle denetmenler eğitim- öğretim işlerinin denetimine çok özen göstermektedirler.

Öğrenci işleri boyutuna ilişkin denetimlerde;diploma, karne, kurs belgesi, takdirname, teşekkür, yoklama fişleri, sicil, rapor, kayıt silme, dosya isteme-gönderme ile ilgili işlerin denetime ilişkin yargıların ön planda olduğu görülmektedir. Nitekim Kılıç (2009)’un çalışmasında da “Öğrenci kayıt, nakil, sağlık, izin, rapor, belge, devam-devamsızlık, not çizelgeleri, karne, sınıf geçme, diploma vb. işleri yürütme denetimi en üst düzeyde gerçekleşmektedir” bulgusu bu araştırmanın bulgusuyla örtüşmektedir. Müzik ve Beden Eğitimi derslerinden sorumlu olmayan öğrencilere ilişkin işlemler ve öğrenci istatistiklerinin izlenmesi ile ilgili yapılan işlemlerin denetlenmesi verisi nitel araştırmada elde edilen en düşük düzeyde görüş olup nicel araştırma verilerinde de bu ifadeye benzer bir ifadeye rastlanmamış olup bu konuda nitel ve nicel veriler birbirlerini desteklemektedir. Buradan hareketle okul yöneticilerinin diploma, karne kurs belgesi, yoklama fişleri vs. gibi işleri çok benimsedikleri bunları eksiksiz yaptıkları ve denetmenler de bu konudaki denetimlere ağırlık vermektedirler. Hem nitel hem de nicel araştırma sonucunda kurumlarda tutulması gerekli defter, dosya ve kayıtların kuralına uygun tutulması ile ilgili yapılan işlemler ve yazışmalarda desimal dosya sisteminin kullanılması, uygulanması ile ilgili yapılan işlemlerin denetlenmesinin ön planda olduğu görülmektedir. Bu sonuçlardan hareketle kurumlarda tutulması gereken evrakların ve yazışma kurallarının uygulamasının denetmenlerce denetlenmesi oldukça önemlidir. İlköğretim okulu yöneticilerinin personel ve büro işleri boyutu ile ilgili tüm maddelerin toplamına ilişkin görüşleri “çoğunlukla” düzeyindedir. Bu durum araştırmanın görüş düzeyi en yüksek ikinci boyutu olarak saptanmıştır. Bu sonuçlardan hareketle kurumlarda tutulması gereken evrakların ve yazışma kurallarının uygulamasının denetmenlerce denetlenmesinin oldukça önemli olduğu yargısına varılabilir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin hesap ayniyat ve döner sermaye işleri boyutu ile ilgili tüm maddelerin toplamına ilişkin görüşleri “ çoğunlukla ” düzeyindedir. . Bu durum araştırmanın görüş düzeyi en düşük ikinci boyutu olarak saptanmıştır. Nitel ve nicel veriler birlikte incelendiğinde ise nitel verilerde sıklıkla tekrarlanan birliği hesapları, okul aile birliği toplantı tutanakları, anasınıfı ile ilgili tüm hesaplar nicel verilerle örtüşmemektedir. Kantinde satılan yiyeceklerin tarihleri, kantin fiyat listesinin okul idaresince onaylanması gibi ifadeler en az tekrarlanan ifadeler olup “Kooperatif veya kantin hizmetlerinin yürütülmesi ile ilgili yapılan işlemlerin ne derece denetlendiğini düşünüyorsunuz?” ifadesi de hesap ayniyat ve demirbaş işleri boyutunun en az görüş belirtilen ifadesidir ve birbirleriyle örtüştüğü gözlenmektedir. Ayrıca okul aile birliklerine artık okul yönetiminden kimsenin katılmadığı görüşmeler esnasında okul müdürlerinden alınmış bilgilerdir. Ancak okul müdürleri bu hesapların hala kurum denetimi esnasında denetlendiğini belirtmişlerdir.

İlköğretim okulu yöneticilerinin demirbaş işleri boyutu ile ilgili tüm maddelerin toplamına ilişkin görüşleri “ çoğunlukla ” düzeyindedir. . Bu durum araştırmanın görüş düzeyi en yüksek boyutu olarak saptanmıştır. Nicel ve nitel veriler birlikte incelendiğinde en yüksek almış olan değerler birbirleriyle örtüşmemektedir. Ancak *ortak kullanım alanındaki eşyaların ortak kullanım alanına verilmesi, ihtiyaç fazlası malzemelerin iadesi gibi ifadeler nitel verilerde en az tekrarlanan ifadeler olduğu gibi nicel verilerde de en az aritmetik ortalamaya sahip olan görüşler olarak saptanmıştır.*

Öneriler

İlköğretim okullarına belirli bir bütçe ayrılmalı ve bütün ihtiyaçları bu bütçeyle karşılanmalıdır. Etkili okul-veli işbirliğinin sağlanması için neler yapılabileceğini araştırılabilir. Bunun için velilerden görüşler alınması yönünde okul müdürleri öğretmenlerle iletişim içinde

olmalıdır. MEB-YÖK işbirliği sağlanarak okulların rehber öğretmen ihtiyaçları acil karşılanmalıdır. Kurum teftişleri gerçekleştirilirken okul müdürleri ve denetmenler arasında sıkı bir işbirliği olup denetim önceden planlanarak uygulanmalıdır. Bunun için denetmenler ve okul yöneticileri birlikte hizmet içi eğitime tabi tutulmalıdır. Okul çevresinin okulla etkileşiminin güçlendirilmesi ve okulun yararına kullanılması için okul müdürleri iletişim ve işbirliği gibi konularda hizmet-içi eğitim kurslarından geçirilmelidir. İlköğretim okullarında gerçekleştirilen denetimlerin süreleri uzatılmalı, denetimlerde o anın değerlendirilmesi değil sürecin değerlendirilmesi yapılmalıdır. Okulların fiziki yetersizlikleri giderilerek, bütün okullar standartlara uygun hale getirilmelidir. Okulların teknik ve yardımcı hizmetli personel ihtiyacı giderilmelidir. İlköğretim okullarındaki maddi yetersizlikleri giderecek gelir yolları çoğaltılmalı ya da okulların kapasitelerine göre uygun ödenek ayrılmalıdır. Denetim yapan müfettişler ortak ölçütler kullanılmalıdır. Kurum denetiminde sadece durum saptamayla yetinilmemeli, denetim bir geliştirme sürecine dönüşmelidir. İlköğretim okullarında yapılacak olan denetimler için denetmen sayıları artırılmalı her okulun sürekli görüş alışverişinde bulunabileceği bir denetmen olmalıdır.

KAYNAKÇA

- Aslan, H. (2000). *İlköğretim Okullarında Yöneticilerin Yönetici Teftişine Konu Olan Görevlerin Değerlendirilmesi (Kahramanmaraş ili Örneği)* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydın, İ. (2005). *Öğretimde Denetim* (1.Baskı).Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Aydın, M. (2007). *Çağdaş Eğitim Denetimi* (5.Baskı). Ankara: Hatiboğlu Yayıncılık.
- Barutcu, Ş. (2003). *Erzurum İli Merkez İlköğretim Okulu Müfettiş, Yönetici Ve Öğretmenlerinin Bakış Açısından "Yönetici Teftiş Formu'nda" Yer Alan Davranışların Önem Ve Gösterilme Düzeyi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Başar, H. (2004). *Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı*,(1.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Başaran, İ. E. (2000). *Yönetim*,(3.Basım). Ankara: Feryal Matbaası
- Bursalıoğlu, Z. (2002). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı Ve Davranış* (12.Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Gökçe, F. (1994). *Eğitimde Denetimin Amaç ve İlkeleri*, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,(10),73-78.
- İlğan, A. ve Kıranlı, S. (2007), *Öğretmenlerin Sınıf İçi Etkinliklerinin Denetlenmesinde Klinik Denetim Modeli*. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2(40), 151-177.
- Kılıç, F. (2006). *İlköğretim Okullarında; Yönetici Teftişinde Kullanılmakta Olan Yönetici Teftiş Formuna Eklenen Ölçütlerin (yeterliklerinin), İlköğretim Müfettişleri ve Okul Yöneticileri Tarafından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- MEB. (2001). *İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi*. Online: <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/54.html> adresinden 22 Ocak 2012 tarihinde indirilmiştir.
- Okutan, M. (1996). *"İlkokullarda Kurum Teftişinin Değerlendirilmesi"* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Olgun, R. (2005).*"İlköğretim Okullarında Görev Yapan Müdür Yardımcılarının İlköğretim Müfettişlerinin Yapmış Olduğu Denetim Etkinliklerine İlişkin Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Taymaz, H. (1997). *Eğitim Sisteminde Teftiş*, Ankara: Takav Matbaası.
- Yalçınkaya, M. (1992). *Denetimde İletişim*. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 25 (1), 211-219.